

การพัฒนาสมรรถนะของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี
ตามหลัก Mindfulness

A Study of the Role as The Moral Teacher of the Monks Teacher in Schools to Office
of the Basic Education Commission (OBEC) in Kanchanaburi Province on Mindfulness

พระสุภกิจ สุบุญโย

PhraSupakit Supanyo

วิทยาลัยสงฆ์กาญจนบุรี ศรีโพธิ์ลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Kanchanaburi Sripaiboon PriestColleges, Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: vi10.aquare333@gmail.com

Received May 3, 2025; Revised June 17, 2025; Accepted July 23, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในปัจจุบัน และ 2) พัฒนาสมรรถนะการสอนของพระสอนศีลธรรมผ่านกิจกรรมที่ออกแบบตามหลัก Mindfulness เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณผ่านแบบสอบถามและข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มประชากรได้แก่พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 378 รูป กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 191 รูป การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะที่โดดเด่นที่สุด ของพระสอนศีลธรรมคือ คุณลักษณะและเจตคติ (ค่าเฉลี่ย 4.2) เช่น ความซื่อสัตย์ มีวินัย และเป็นแบบอย่างที่ดี ขณะที่ สมรรถนะที่ต้องการพัฒนามากที่สุด คือ การผลิตและใช้สื่อ (ค่าเฉลี่ย 2.9) โดยเฉพาะด้านสื่อดิจิทัลและเนื้อหาทันสมัย 2) กิจกรรมพัฒนา 4 ด้านตามหลัก Mindfulness ได้แก่ (1) บทบาทพระในห้องเรียน (2) การใช้สื่อออนไลน์อย่างมีสติ (3) การสร้างสื่ออินเตอร์แอคทีฟด้วย Canva และ (4) การจัดการข้อมูลด้วย Google Applications ผลการพัฒนาพบว่า พระสอนศีลธรรมมีความรู้และความเข้าใจที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 51.8 ของผู้เข้าร่วมมีความรู้เพิ่มขึ้นใน

ระดับมากที่สุด ความพึงพอใจต่อวิทยากรอยู่ในระดับสูงสุดที่ร้อยละ 60.7 และการบูรณาการ Mindfulness ช่วยเสริมสร้างสมาธิ ความตระหนักรู้ และการจัดการตนเองของพระสอนศีลธรรม

การพัฒนาสมรรถนะผ่านกิจกรรมที่ออกแบบตามหลัก Mindfulness มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พร้อมทั้งสนับสนุนบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียนในยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะ; พระสอนศีลธรรม; สถิติ

Abstract

This research aimed to: 1) study the current competencies of Buddhist monks teaching morality in schools, and 2) develop their teaching competencies through activities based on the principles of Mindfulness. The study employed a mixed-methods approach, collecting quantitative data through questionnaires and qualitative data through in-depth interviews. The population consisted of 378 Buddhist monks teaching in schools under the Office of the Basic Education Commission (OBEC) in Kanchanaburi Province. The sample consisted of 191 monks in schools under the Office of the Basic Education Commission in Kanchanaburi Province. Data analysis involved descriptive statistics percentage, mean, and standard deviation as well as qualitative content analysis.

The research findings revealed that 1) The strongest competency among the monks was personal attributes and attitudes (mean = 4.2), such as honesty, discipline, and being good role models for students. The most needed area for development was media production and usage (mean = 2.9), particularly in the use of digital media and creating modern content. 2) The competency development was implemented through four Mindfulness-based activities: (1) Understanding the role of monks in the classroom (2) Mindful use of social media (3) Creating interactive learning media with Canva (4) Information management using Google Applications. The results showed significant improvement: 51.8% of participants reported the highest level of knowledge gain. 60.7% expressed the highest satisfaction with the trainers. The integration of Mindfulness enhanced the monks' concentration, awareness, and self-regulation

In conclusion, developing competencies through Mindfulness-based activities proved effective in enhancing essential skills and qualities for school-based Buddhist monks, while also strengthening their role in promoting morality and ethics among students in today's educational context.

Keywords: Competency development; Moral teacher; Mindfulness

บทนำ

ประเทศไทยยึดหลักพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต และถือได้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทยมาอย่างยาวนาน ด้วยเหตุนี้ สังคมไทยจึงผูกพันกับวัดและพระสงฆ์ ส่งผลให้การใช้ชีวิตเป็นไปตามประเพณี ศิลปวัฒนธรรมที่ดีงาม แต่ในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นไปอย่างก้าวกระโดดและรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ มีค่านิยมที่ ก่อให้เกิดปัญหากับคนในสังคม ขาดซึ่งศีลธรรมอันดีงาม ส่งผลให้เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ปี 2564 มีมากถึงร้อยละ 45.10 ของประชากรทั้งประเทศ อนาคตของประเทศจะเป็นเช่นไรส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับเยาวชนเหล่านี้ ซึ่งอยู่ในวัยแห่งการเรียนรู้ และในขณะเดียวกันก็เป็นวัยที่กระทำผิดได้ง่ายที่สุด จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบข้อมูลที่น่าสนใจ จำนวนคดีเด็กและเยาวชนถูกจับกุมส่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจำแนกตามฐานความผิดปี พ.ศ. 2564 พบว่า คดีเด็กและเยาวชนในแต่ละความผิด ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ 1,857 คดี ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย 1,477 คดี ความผิดเกี่ยวกับเพศ 721 คดี ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง 257 คดี ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ 6,943 คดีและความผิดอื่น ๆ 3,338 คดี รวมทั้งสิ้น 14,593 คดี โดยข้อมูลพบว่า เด็กมัธยมศึกษามีการก่อคดีทำความผิดสูงที่สุดในปี 2564 จำนวน 7,845 คดี รองลงมาได้แก่ ชั้นประถมศึกษาจำนวน 2,776 คดี และประกาศนียบัตรวิชาชีพ 1,828 คดีตามลำดับ ซึ่งจากข้อมูลพบว่าเด็กจากครอบครัวแยกกันอยู่ก่อคดี 10,375 คดี มากกว่าเด็กมาจากครอบครัวที่อยู่รวมกันกับพ่อแม่ถึงเกือบเท่าตัวที่ 5,483 คดี (Spring News, 2022) ถ้าวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ สาเหตุเกิดจากการเปลี่ยนค่านิยมซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจ กรณการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม จึงได้วิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นและบริบทที่เกี่ยวข้องทุกด้าน แล้วจึงได้มีแนวคิดว่าจะขยายพระสอนศีลธรรมให้เข้าไปสอนโรงเรียนครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ คือ 1 ตำบล ต่อ 1 พระสอนศีลธรรม โดยจะขยายเพิ่มขึ้นอีก 4,000 รูป เป็นการนำร่อง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ จากนั้นได้เสนอของบประมาณกลางจากรัฐบาล เพื่ออุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายของพระสอนศีลธรรม จำนวน 4,000 รูป (Krupra, 2022)

โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปีงบประมาณ 2546 โดยข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการสนับสนุนให้พระสงฆ์เข้าไปสอนศีลธรรมในโรงเรียนทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา เพื่อปลูกฝังให้นักเรียน นักศึกษามีความรู้คู่คุณธรรม โดยกำหนดคุณสมบัติเพียงว่า ผู้ที่จะเข้าสอนศีลธรรมในโรงเรียนต้องจบนักธรรมเอกหรือประโยค 1-2 ขึ้นไป หรือสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หรือเป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นตรีขึ้นไป ซึ่งพระธรรมโกศาจารย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กล่าวแก่พระสอนศีลธรรมพระนักเทศน์ และพระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั่วประเทศ ประจำปี 2552 ว่าจุดอ่อนของพระที่เข้าไปสอนศีลธรรมในโรงเรียนก็คือ ความรู้ในเรื่องวิชาครู การจัดทำแผนการสอน ซึ่งจะต้องหาแนวทางแก้ไขต่อไปซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา และพระผู้รับผิดชอบ โครงการพระสอนศีลธรรม พบว่า พระที่สอนอยู่ในปัจจุบันไม่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอน อาศัยประสบการณ์และความชำนาญทางด้านพระพุทธศาสนาเท่านั้น พระสอนศีลธรรมที่สำเร็จการศึกษา ระดับนักธรรมชั้นเอกซึ่งเทียบเท่ากับวุฒิการศึกษาทางสายสามัญระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (Chueasamut, 2017)

สติ (Mindfulness) ตามความหมายทางพระพุทธศาสนา หมายถึง สติในชีวิตประจำวันของบุคคลที่เป็นไปด้วยความไม่ประมาท เพื่อความเป็นอยู่อย่างปกติสุขในสังคม ส่วนตามความหมายของ Kabat-Zinn หมายถึง ความรู้ตัว ทำให้เกิดขึ้นได้ด้วยการเอาใจจดจ่อ การสนใจ หรือการพิจารณาตามวัตถุประสงค์ในปัจจุบันขณะ ด้วยใจเป็นกลาง ไม่ตัดสิน มีจิตเปิดกว้าง มีเมตตา ความรักและเป็นมิตร การฝึกเจริญสติในลักษณะนี้ ถือว่าเป็นทางเลือกหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาและสอดคล้องกับการให้ความสำคัญถึงแก่นแท้ของสิ่งต่าง ๆ ในทุกภาคส่วนของวัฒนธรรมตะวันตก ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นจุดเริ่มต้นของชาวตะวันตกในการนำวิถีฝึกเจริญสติมาประยุกต์ใช้กับผู้ป่วยในวงการแพทย์และการบำบัดรักษา (Painuchit, 2018)

การฝึกเจริญสติ ได้รับการกล่าวขาน และมีผลการศึกษาวิจัยเชิงประจักษ์รองรับมากมาย งานวิจัยดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ การฝึกเจริญสติให้กับบุคลากรของโรงเรียนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในชีวิตประจำวัน เป็นการสร้างพลังเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหารุนแรงที่เข้ามาในองค์กร ของตน นอกจากนี้ ยังเชื่อว่า วิฤตการณ์ต่าง ๆ จะขยายตัวใหญ่ ขึ้นเรื่อย ๆ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในตนเอง และในองค์กร การเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง ทำให้บุคลากรทำความรู้จักตนเอง เกิดการพัฒนาด้านร่างกายและจิตใจ การฝึกพิจารณาใคร่ครวญและฝึกแบบบูรณาการ รูปแบบต่าง ๆ เชื่อว่า จะทำให้บุคลากรของโรงเรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือ ส่งเสริมตนเองในการปฏิบัติหน้าที่และใช้ชีวิตให้มีความสุขมากขึ้น นำไปสู่ความเข้มแข็ง และได้รับแรงสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานมากขึ้น (Painuchit, 2018)

จากแนวคิดทฤษฎีและตัวอย่างงานวิจัยดังกล่าว มีผลการศึกษาที่แน่ชัดว่า การฝึกเจริญสติเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อบุคลากรของโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้นำในการพัฒนาการเรียนรู้และความสนใจของเยาวชน ด้วยภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงาน มีหลักฐานชี้ให้เห็นชัดว่า ครู และผู้บริหารโรงเรียนเกิดความเครียด ความกดดัน ส่งผลกระทบบ้างต่าง ๆ ตามมา จากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาดังกล่าวสามารถทำให้ลดน้อยลงได้ ด้วยการฝึกเจริญสติ จะช่วยส่งเสริมการดำเนินชีวิตให้มีความสุข เพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ ความใส่ใจ การประยุกต์ใช้ หรือนำความรู้ ถ่ายโอนไปสู่สถานการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มความสามารถในการฟื้นตัว เกิดความสงบทางจิตใจ รวมไปถึงพฤติกรรมและการเคารพระเบียบวินัย

จังหวัดกาญจนบุรี มีโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 446 โรง มีพระสอนศีลธรรมจำนวนทั้งสิ้น 378 รูป ผู้วิจัยในฐานะพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนและเป็นอาจารย์สอนวิทยาลัยสงฆ์กาญจนบุรี ศรีโพธิ์ มหาววิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่มีภารกิจหนึ่งในการอบรมพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จึงสนใจที่จะศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาพระสอนศีลธรรมในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับการสอนศีลธรรมให้เหมาะสมกับเยาวชนในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี ตามหลัก Mindfulness
2. เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี ตามหลัก Mindfulness

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรครู

การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่มุ่งเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และทัศนคติของครูให้ดียิ่งขึ้น โดยอาจเกิดขึ้นทั้งในรูปแบบทางการ เช่น การอบรม สัมมนา การนิเทศ และในรูปแบบไม่เป็นทางการ เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต้องสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู (Desimone, 2009; Darling-Hammond et al., 2017)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency)

“สมรรถนะ” หมายถึง การรวมกันของความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ Boyatzis (1982) นิยามสมรรถนะว่าเป็นลักษณะพื้นฐานภายในบุคคลที่ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่เหนือกว่าผู้อื่น Spencer และ Spencer (1993) ได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สมรรถนะพื้นฐาน (Threshold Competencies) และสมรรถนะที่ทำให้โดดเด่น (Differentiating Competencies)

สมรรถนะครู

สมรรถนะของครูประกอบด้วย ความรู้ด้านวิชาชีพครู ความรู้เนื้อหาวิชา การจัดการชั้นเรียน การประเมินผล และความสามารถในการปรับการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ครูที่มีสมรรถนะสูงควรเป็นผู้ที่รู้ตลอดชีวิต สามารถสะท้อนตนเอง และนำความรู้ทางทฤษฎีมาปรับใช้ในสถานการณ์การสอนจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Shulman, 1987; OECD, 2005)

โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็นโครงการระดับชาติของประเทศไทยที่ส่งเสริมให้พระสงฆ์เข้าไปสอนศีลธรรมแก่เด็กนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล โดยมีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และสติ ผ่านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โครงการนี้สะท้อนถึงการบูรณาการศาสนากับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2019)

โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในจังหวัดกาญจนบุรีปฏิบัติตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ โดยพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีมีทั้งโรงเรียนในเขตเมืองและชนบทซึ่งมีความท้าทายที่แตกต่างกัน เช่น การขาดแคลนครู ทรัพยากรทางการศึกษาและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในบริบทที่หลากหลาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2020)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสติ (Mindfulness)

“สติ” หมายถึง การมีจิตรู้ตัวอยู่กับปัจจุบันอย่างตั้งใจและไม่ตัดสิน Kabat-Zinn (1994) ให้นิยามไว้ว่าเป็น “ความตระหนักรู้ที่เกิดขึ้นจากการตั้งใจใส่ใจในขณะปัจจุบัน โดยปราศจากการตัดสิน” งานวิจัยหลายชิ้นชี้ว่าสติช่วยในการควบคุมอารมณ์ ลดความเครียด และเพิ่มสมาธิ ซึ่งมีประโยชน์ต่อผู้เรียนและครูในบริบททางการศึกษา (Brown & Ryan, 2003; Jennings et al., 2011)

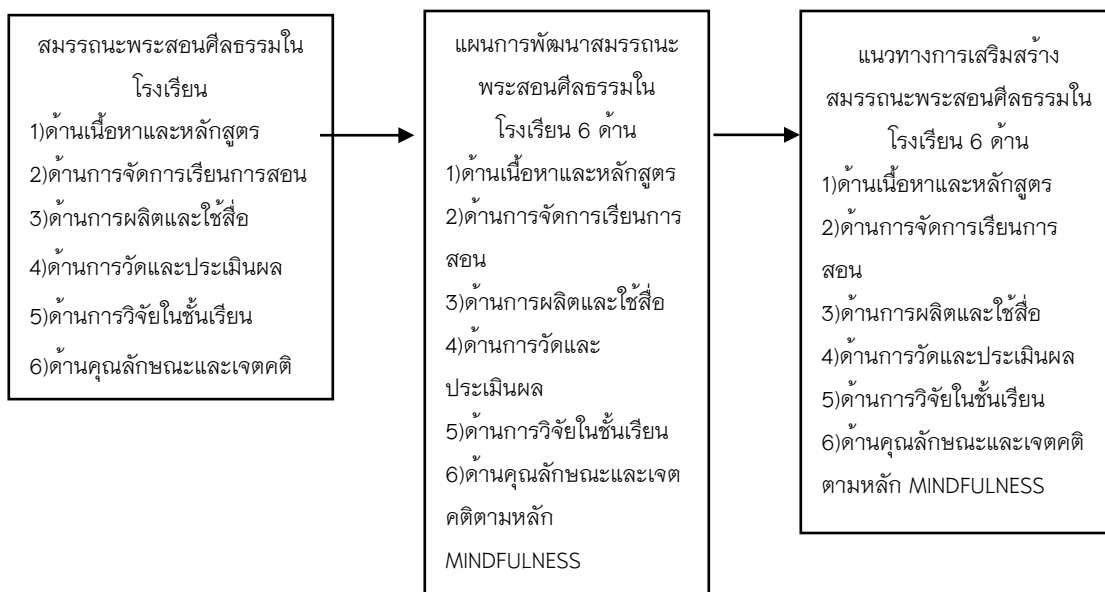
ในการพัฒนาการศึกษายุคปัจจุบัน “ครู” ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง การพัฒนาบุคลากรครูจึงจำเป็นต้องเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ไม่หยุดนิ่ง ซึ่งต้องส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้ทั้งทางวิชาการและด้านจิตใจอย่างสมดุล แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะจึงถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการประเมิน

และพัฒนาความสามารถของครู ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ในขณะเดียวกัน ความเป็นครูในสังคมไทยยังผูกพันกับบทบาททางจริยธรรมและศีลธรรม โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจึงถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมในนักเรียน ผ่านการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ นอกจากนี้ บริบทของโรงเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น จังหวัดกาญจนบุรี ยังสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาครูอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล

สุดท้าย แนวคิดเรื่อง “สติ” หรือ Mindfulness ได้กลายมาเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือทางจิตวิทยาที่มีคุณค่าในการพัฒนาทั้งครูและนักเรียน เพราะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจตนเอง การควบคุมอารมณ์ และการอยู่กับปัจจุบันอย่างมีสติ ซึ่งมีส่วนช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้เป็นไปอย่างสร้างสรรค์และสงบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี ตามหลัก Mindfulness มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน และเพื่อพัฒนาสมรรถนะพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี ตามหลัก Mindfulness โดยใช้การวิจัยเชิงผสมผสาน กลุ่มประชากร ได้แก่ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 378 รูป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสอบถามความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะ ได้แก่ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 191 รูป ตามตารางที่กำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครชี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของพระสอนศีลธรรม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ (1) ข้อมูลทั่วไป (2) ความต้องการพัฒนา และ (3) ข้อเสนอแนะปลายเปิด โดยแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60–1.00 และค่าความเชื่อมั่น .99 ระยะที่ 2 การพัฒนาแผนและเครื่องมือ ได้แก่ (1) แผนพัฒนาสมรรถนะพระสอนศีลธรรมตามหลัก Mindfulness (2) แบบประเมินแผนพัฒนาสมรรถนะ และ (3) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของพระสอนศีลธรรมก่อนและหลังการอบรม โดยใช้เอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการผ่าน Google Form และประเมินแผนโดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาสมรรถนะของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี ตามหลัก Mindfulness จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สมรรถนะของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ค่าเฉลี่ยโดยรวมของสมรรถนะทั้งหมดสามารถจัดอันดับความต้องการพัฒนาได้ โดยรายละเอียดและภาพรวมของสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาเรียงจากค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดถึงสูงสุดมีดังนี้

1) ด้านการจัดการเนื้อหาและหลักสูตร ค่าเฉลี่ย 3.5 สามารถบ่งชี้ถึงการมีพื้นฐานในการจัดการหลักสูตร แต่ยังขาดความหลากหลายในเนื้อหาการสอน

2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ย 3.5 สามารถบ่งชี้ถึงการมีพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนที่ดี แต่ยังต้องการเทคนิคการสอนที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3) ด้านการผลิตและการใช้สื่อ ค่าเฉลี่ย 2.9 (ต้องการพัฒนามากที่สุด) สามารถบ่งชี้ว่าพระสอนศีลธรรมยังขาดทักษะในด้านการผลิตและการใช้สื่อที่ทันสมัยหรือเหมาะสมกับบริบทการเรียนการสอนในปัจจุบัน โดยเฉพาะสื่อดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับการเข้าถึงนักเรียนยุคใหม่

4) ด้านการวัดและประเมินผล ค่าเฉลี่ย 3.1 แสดงถึงการขาดความเชี่ยวชาญในการออกแบบเครื่องมือวัดผลที่เหมาะสม หรือแบบประเมินที่ครอบคลุมผลการเรียนรู้

5) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ค่าเฉลี่ย 3.0 แสดงถึงการขาดความเชี่ยวชาญในกระบวนการวิจัย การวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน

6) ด้านคุณลักษณะและเจตคติ ค่าเฉลี่ย 4.2 (พัฒนาน้อยที่สุด) แสดงให้เห็นว่าพระสอนศีลธรรมมีความเข้มแข็งด้านคุณลักษณะ เช่น ความซื่อสัตย์ ความตรงต่อเวลา และการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นจุดเด่นที่สามารถเสริมสร้างให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ค่าเฉลี่ยโดยรวมของสมรรถนะของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ต้องการพัฒนาทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง (3.34) บ่งชี้ถึงความต้องการพัฒนาที่ชัดเจนในบางสมรรถนะ เช่น การผลิตสื่อและการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งหากได้รับการพัฒนาจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนศีลธรรมอย่างมาก

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี ตามหลัก Mindfulness พบว่าแผนกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับการพัฒนาสมรรถนะพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนตามหลัก Mindfulness มีเป้าหมายสำคัญในการส่งเสริมศักยภาพและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยมุ่งเน้นทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเชิงจริยธรรม ผ่านการบูรณาการ Mindfulness เพื่อเพิ่มสติ สมาธิ และความสามารถในการจัดการตนเอง รวมถึงการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในกระบวนการสอน

1. รายละเอียดกิจกรรมที่จัดขึ้น

กิจกรรมที่ 1 สมรรถนะพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

เป้าหมาย: เสริมสร้างบทบาทและความเข้าใจในหน้าที่ของพระสอนศีลธรรม พร้อมทั้งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชั้นเรียน

ผลลัพธ์: พระสอนศีลธรรมมีความเข้าใจบทบาทชัดเจนขึ้น และสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรมในห้องเรียน

กิจกรรมที่ 2 การฝึกอบรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีสติ

เป้าหมาย: พัฒนาความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์อย่างมีจริยธรรมและเหมาะสม

ผลลัพธ์: ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถผลิตและเผยแพร่เนื้อหาเชิงบวกผ่านสื่อออนไลน์ พร้อมทั้งตระหนักถึงผลกระทบของการใช้งานสื่อในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมที่ 3 การสร้างสื่อการเรียนรู้แบบอินเทอร์แอคทีฟด้วย Canva

เป้าหมาย: ส่งเสริมการสร้างสื่อที่มีความทันสมัยและดึงดูดความสนใจของนักเรียน

ผลลัพธ์: พระสอนศีลธรรมสามารถออกแบบสื่อที่มีคุณภาพและนำไปปรับใช้ในการสอนได้อย่างสร้างสรรค์

กิจกรรมที่ 4 การจัดการสารสนเทศด้วย Google Applications

เป้าหมาย: เพิ่มทักษะการจัดการข้อมูลและการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน

ผลลัพธ์: พระสอนศีลธรรมสามารถวางแผนและติดตามผลการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการใช้ Google Applications

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators – KPIs)

การวัดผลความสำเร็จของกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนตามหลัก Mindfulness ได้รับการประเมินผ่านตัวชี้วัดที่สำคัญ เพื่อสะท้อนถึงคุณภาพและประสิทธิผลของกิจกรรมในมิติที่หลากหลาย โดยสรุปตัวชี้วัดสำคัญได้ดังนี้

1) ความพึงพอใจต่อเนื้อหาและกิจกรรม (Content and Activity Satisfaction)

ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาหลังการอบรม ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและการพัฒนาทักษะหลังการอบรม เช่น การใช้เครื่องมือดิจิทัล (Google Applications และ Canva) พบว่า ร้อยละ 51.8 ของผู้เข้าร่วมประเมินว่ามีความรู้ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นในระดับ มากที่สุด แสดงถึงความสำเร็จของกิจกรรมในการช่วยเสริมสร้างทักษะและความเข้าใจในเนื้อหาให้แก่ผู้เข้าร่วม

2) ความพึงพอใจต่อวิทยากรหรือผู้ดำเนินกิจกรรม (Facilitator Satisfaction) ประเมินจาก 3 ด้านหลัก ได้แก่ ความชัดเจนในการถ่ายทอดข้อมูลของวิทยากร ความสามารถในการตอบคำถามหรือแก้ไขข้อสงสัย การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า ร้อยละ 60.7 ของผู้เข้าร่วมประเมินความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด บ่งชี้ถึงคุณภาพของวิทยากรที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

สามารถวิเคราะห์ได้เพิ่มเติมดังนี้ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้รับการเพิ่มพูนความรู้และทักษะ เนื่องจากผลการประเมินแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมมีความสำเร็จในระดับที่น่าพึงพอใจ โดยเฉพาะในการเสริมสร้างทักษะการใช้เครื่องมือดิจิทัล ซึ่งเป็นสมรรถนะที่พระสอนศีลธรรมมีความต้องการพัฒนาสูง คุณภาพของวิทยากรและการดำเนินกิจกรรม ความพึงพอใจในระดับสูง (60.7%) ต่อวิทยากรสะท้อนถึงการเตรียมพร้อมและความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาอย่างชัดเจน รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ช่วยให้ผู้เข้าร่วมมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสมรรถนะของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พบว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อศึกษาสมรรถนะของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในปัจจุบัน มีดังนี้ ระดับสมรรถนะใน 6 ด้าน 1) ด้านเนื้อหาและหลักสูตร พระสอนศีลธรรมมีพื้นฐานในการจัดการหลักสูตร แต่ยังขาดความ

หลากหลายในการนำเสนอเนื้อหาการสอน (ค่าเฉลี่ย 3.5) 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน พระสอนศีลธรรมมีทักษะพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน แต่ยังขาดความหลากหลายในการใช้เทคนิคการสอน เพื่อต้นตัวนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.5) 3) ด้านการผลิตและการใช้สื่อ เป็นจุดที่ต้องการพัฒนามากที่สุด เนื่องจากพระสอนศีลธรรมมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสื่อดิจิทัลและสื่ออินเตอร์แอคทีฟน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.9) 4) ด้านการวัดและประเมินผล พระสอนศีลธรรมมีทักษะพื้นฐานในการวัดผลการเรียนรู้ แต่ยังต้องพัฒนาเครื่องมือประเมินที่มีความครอบคลุมและเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.1) 5) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พระสอนศีลธรรมมีความเข้าใจพื้นฐานในการวิจัย แต่ขาดกระบวนการที่ชัดเจนในการนำผลวิจัยมาปรับปรุงการสอน (ค่าเฉลี่ย 3.0) 6) ด้านคุณลักษณะและเจตคติ พบว่าพระสอนศีลธรรมมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เข้มแข็ง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.2) ส่วนความต้องการพัฒนา พบว่าพระสอนศีลธรรมมีความต้องการพัฒนามากที่สุดในด้านการผลิตและการใช้สื่อ รวมถึงการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามี ความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้าน เช่น งานวิจัยของ Methangakaro (2012) ที่ศึกษา ประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า (1) ระดับประสิทธิภาพการสอนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านวิธีการสอนและการสร้าง บรรยากาศในห้องเรียน (2) นักเรียนที่มีอายุและระดับชั้นเรียนต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการสอน แต่เพศและสถานศึกษาของนักเรียนไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นนี้ (3) ปัญหาและ อุปสรรคในการสอนรวมถึงการขาดแคลนอุปกรณ์การสอนและสื่อที่ซ้ำรุด นอกจากนี้ยังม้งงานวิจัยของ Jittasavaro (2012) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียนวิถีพุทธ พบว่าโรงเรียนบ้านโนน ม่วงมีการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน และครูผู้สอนต้องมีการเตรียมตัวที่ดี เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ การศึกษาของ Phawanapanyakun (2016) ยังแสดงให้เห็นถึงการนำเอา หลักไตรสิกขามาพัฒนาจริยธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติตามหลักศีล สมาธิ และปัญญา ซึ่งส่งผลให้ผู้ปฏิบัติมีการรักษาศีลอย่างเคร่งครัด การศึกษานี้จึงเน้นย้ำความสำคัญของการ พัฒนาสมรรถนะการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ในยุคปัจจุบันและสร้างผลสัมฤทธิ์ที่ดีในการเรียนการสอน.

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสอนของพระสอนศีลธรรมผ่านกิจกรรมที่ออกแบบ ตามหลัก Mindfulness ผลจากการพัฒนาสมรรถนะของพระสอนศีลธรรมผ่านกิจกรรมที่ออกแบบตามหลัก Mindfulness แสดงให้เห็นดังนี้

1. การออกแบบกิจกรรมและผลลัพธ์ในแต่ละด้าน

กิจกรรมที่ 1 สมรรถนะพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ช่วยให้พระสอนศีลธรรมเข้าใจบทบาทหน้าที่ และสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีในชั้นเรียน เสริมสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับนักเรียน

กิจกรรมที่ 2 การฝึกอบรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีสติ ช่วยให้พระสอนศีลธรรมสามารถใช้สื่อออนไลน์อย่างมีจริยธรรม และสร้างเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียน

กิจกรรมที่ 3 การสร้างสื่อการเรียนรู้แบบอินเตอร์แอคทีฟด้วย Canva พระสอนศีลธรรมสามารถผลิตสื่อที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้เชิงโต้ตอบ

กิจกรรมที่ 4 การจัดการสารสนเทศด้วย Google Applications พระสอนศีลธรรมสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการวางแผนและติดตามผลการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการพัฒนาศมรรถนะโดยรวม

- พระสอนศีลธรรมมีความรู้ความเข้าใจและทักษะที่เพิ่มขึ้นในทุกมิติ โดยเฉพาะในด้านการผลิตสื่อและการจัดการข้อมูลดิจิทัล

- ความพึงพอใจของพระสอนศีลธรรมต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นอยู่ในระดับสูง โดยร้อยละ 51.8 มีความรู้ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด และร้อยละ 60.7 พึงพอใจต่อวิทยากรในระดับมากที่สุด

3. ความเชื่อมโยงกับ Mindfulness พบว่ากิจกรรมทั้งหมดเน้นการใช้ Mindfulness เพื่อเสริมสร้างสมาธิ ความตระหนักรู้ และการจัดการอารมณ์ ซึ่งช่วยให้พระสอนศีลธรรมสามารถปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาโดย Kemeny et al. (2025) พบว่าการฝึกอบรม MTT เป็นเวลา 9 เดือนช่วยเพิ่มทักษะการมีสติ การควบคุมอารมณ์ และความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตใจของครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับการออกแบบกิจกรรมที่เน้นการใช้เครื่องมือดิจิทัลและการสื่อสารออนไลน์อย่างมีสติ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การพัฒนาศมรรถนะของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี ตามหลัก Mindfulness ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาและหลักสูตร ช่วยให้พระเข้าใจหลักสูตรและพัฒนาการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของนักเรียน

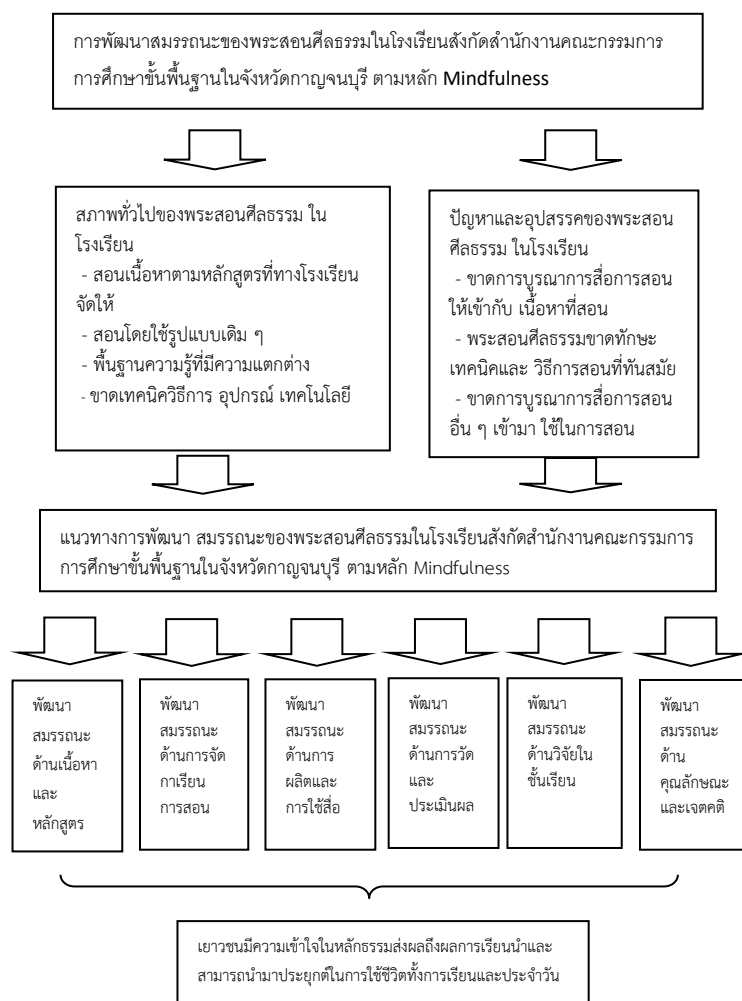
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน ทำให้พระมีทักษะการวางแผนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียน

3. ด้านการผลิตและการใช้สื่อ ส่งเสริมการเลือกใช้สื่อที่สร้างสรรค์และตอบสนองความต้องการของนักเรียน

4. ด้านการวัดและประเมินผล ทำให้พระมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

5. ด้านวิจัยในชั้นเรียน: พัฒนาทักษะการสังเกตและวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน

6. ด้านคุณลักษณะและเจตคติ: สร้างเจตคติที่ดีและเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี ตามหลัก Mindfulness คือการนำหลัก Mindfulness มาบูรณาการใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของพระสอนศีลธรรมสามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพระสอนศีลธรรม ช่วยให้พระมีสุขภาพกายและใจที่ดีขึ้น ลดความเครียด และมีความสุขในการปฏิบัติหน้าที่เพิ่มประสิทธิภาพในการสอนถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนได้อย่างชัดเจน มีความน่าเชื่อถือ และสามารถเข้าถึงใจของนักเรียน ได้ดียิ่งขึ้น สร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีของพระที่ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน จนเกิดเป็นแรงบันดาลใจให้นักเรียนอยากที่จะปฏิบัติตามบ้าง เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เมื่อพระมีความสุขและมีสมาธิ การสอนก็จะเป็นไปอย่างราบรื่น และนักเรียนก็จะรู้สึกผ่อนคลายและพร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยความสุขโดยยึดหลักธรรมนำชีวิต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

- 1) ความเหมาะสม พิจารณาถึงความเหมาะสมของการพัฒนาสมรรถนะของพระสอนศีลธรรม ในช่วงเวลา ก่อนเปิดภาคเรียน
- 2) ความเป็นไปได้ พิจารณาจากการนำกิจกรรมสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับการดำเนินกิจกรรมด้านอื่น ๆ
- 3) ความสอดคล้อง พิจารณา จากความสอดคล้องกับเวลาของการสอนในแต่ละคาบ หรือแต่ละ ช่วงเวลา หรือสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
- 4) ความมีประโยชน์ พิจารณาจากผลดีที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาสมรรถนะพระสอนศีลธรรม ร่วมกับ ผู้บริหาร ครู

References

- Boyatzis, R. E. (1982). *The competent manager: A model for effective performance*. Wiley.
- Brown, K. W., & Ryan, R. M. (2003). The benefits of being present: Mindfulness and its role in psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(4), 822–848.
- Chueasamut, S. (2017). *A model for developing the competencies of Buddhist monks teaching morality in secondary schools* [Doctoral Dissertation, Sripatum University].
- Darling-Hammond, L., Hyler, M. E., & Gardner, M. (2017). *Effective teacher professional development*. Learning Policy Institute.
- Desimone, L. M. (2009). Improving impact studies of teachers' professional development: Toward better conceptualizations and measures. *Educational Researcher*, 38(3), 181–199.
- Jennings, P. A., Snowberg, K. E., Coccia, M. A., & Greenberg, M. T. (2011). Improving classroom learning environments by cultivating awareness and resilience in education (CARE): Results of a randomized controlled trial. *School Psychology Quarterly*, 26(1), 70–90.
- Jittasavaro, C. (2012). *The role of Dhamma teaching monks in the development of morality and ethics at the secondary education level in Mueang Nakhon Pathom District, Nakhon Pathom Province* [Master's Thesis, Mahachulalongkornrajavidyalaya University].
- Kabat-Zinn, J. (1994). *Wherever you go, there you are: Mindfulness meditation in everyday life*. Hyperion.

- Kemeny, M. E., Foltz, C., Cavanagh, S., & Ekman, P. (2025). Effects of a Mindfulness-Based Teacher Training on Developing Mindfulness Skills, Emotion Regulation, and Psychological Well-Being. *Mindfulness*, 16(2), 123–135.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Krupra.net. (2022). *Background of the Dhamma Teaching Monk Project in Schools*. <http://www.krupra.net/new/index.php?url=krupra>
- Methangakaro, V. (2012). *The effectiveness of Buddhism teaching by Dhamma monks in secondary schools: A case study of schools in Sao Hai District, Saraburi Province* [Master's Thesis, Mahachulalongkornrajavidyalaya University].
- OECD. (2005). *Teachers matter: Attracting, developing and retaining effective teachers*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264018044-en>
- Office of the Basic Education Commission. (2019). *The moral teaching monk project: Promoting ethical values in Thai schools*. Ministry of Education, Thailand.
- Office of the Basic Education Commission. (2020). *Annual education report of Kanchanaburi province*. OBEC.
- Painuchit, A. (2018). *The development of a mindfulness training program for school personnel and institutions under Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office* [Doctoral Dissertation, Srinakharinwirot University].
- Phawanapanyakun, S. (2016). *Development of Theravada Buddhist ethics at the Dhamma Practice Center, Phrae Province No.1 (Dhammayuttika), Wat Pa Wiang Thong, Sung Men District, Phrae Province* [Master's Thesis, Mahachulalongkornrajavidyalaya University].
- Shulman, L. S. (1987). Knowledge and teaching: Foundations of the new reform. *Harvard Educational Review*, 57(1), 1–22.
- Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993). *Competence at work: Models for superior performance*. John Wiley & Sons.
- Spring News. (2022). *Statistics of juvenile cases and opportunities for social reintegration*. <https://www.springnews.co.th/feature/828366>